

ZNAK DO ŘEČI

Osnova

1. Charakteristika systému
2. Cílová skupina uživatelů ZDŘ
3. Předpoklady pro využití ZDŘ
4. Výhody využití ZDŘ
5. Pokyny k využívání ZDŘ
6. Souhrn praktických rad 😊

Zdroje

1. Charakteristika systému

- ▶ kompenzační prostředek pro osoby s komunikačními obtížemi
 - ▶ využití znaků umožňuje komunikovat formou založenou na řeči našeho těla, mimice a „přirozených znacích“
 - ▶ doplněk mluvené řeči
 - ▶ celkový rozvoj komunikační schopnosti
-
- ⊙ přirozené využití spontánních znaků
 - ⊙ běžné ve vývoji řeči: pá, pá!

2. Cílová skupina uživatelů ZDŘ

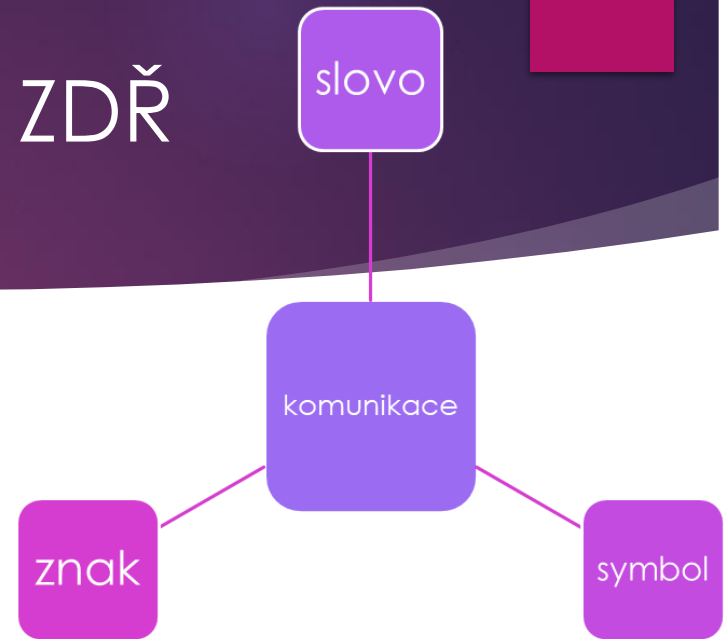
- ◉ ZDŘ lze využít k podpoře komunikační schopnosti osob s obtížemi v produkci mluvené řeči
- ◉ ZDŘ může využít i komunikační partner – rodič, učitel, logoped.... – spolu s vlastním mluveným projevem – propojení informací přijímaných zrakovou a sluchovou cestu posílí orientaci v prezentovaných informacích pro komunikačního partnera
- ◉ adaptace projevu vzhledem k potřebám dítěte

3. Předpoklady pro využití ZDŘ

- ▶ zvládnutí nápodoby
- ▶ spojení významu slova se symbolem, znakem před aktivním použitím v komunikaci

3. Předpoklady využití ZDŘ

▶ **Lze kombinovat:**

- ▶ Znak
- ▶ Symbol
- ▶ Slovo

- ▶ pomalé osvojování – přiměřené možnostem dítěte
- ▶ učitel, rodiče vždy připojují mluvené slovo

4. Výhody využití ZDŘ

- ▶ **nižší motorická náročnost**
- ▶ „artikulace znaku“ **X** „artikulace slova“
- ▶ motorická činnost – podpora rozvoje řeči

4. Výhody využití ZDŘ

- včasný kontakt s řečí těla
- všeobecná zkušenost
- „vlastní znakové systémy“
- rodina osoby s handicapem - nelze propojit s vyučováním

- vědomé použití neverbální komunikace – zážitek komunikačního úspěchu

4. Výhody využití ZDŘ

- ▶ pozitivní komunikační prostředí
- ▶ projevení vůle napodobit znak – pochvala
- ▶ pozitivní rozhovorová situace – motivace žáka

- ▶ opětovné předvedení
- ▶ vedení ruky žáka
- ▶ zábava 😊

4. Výhody využití ZDŘ

- ▶ **Motivace ke komunikaci**
- ▶ náhled žáka – pohyb = nástroj komunikace
- ▶ vyjádření k vlastní situaci
- ▶ komunikace s rodiči, spolužáky, učitelem...
- ▶ **prožití komunikačního úspěchu**

4. Výhody využití ZDŘ

- ⊙ vizualizace komunikace
- ⊙ význam pro rozvoj dialogu
- ⊙ propojení vnímání
- ⊙ vizuální percepce – významně posilující faktor

4. Výhody využití ZDŘ

- ▶ Adaptace projevu vzhledem k potřebám osoby se SVP
- ▶ „komplikovaný projev“
- ▶ Koncepce projevu

4. Výhody využití ZDŘ

- ⊙ **souhlasný rytmus řeči a znaku**
- ⊙ artiklace řeči je podporována současným provedením zvuku a znaku
- ⊙ znaky sledují rytmus řeči
- ⊙ „artikulační trénink“ – dostatek času pro provedení znaku – úprava tempa řeči
- ⊙ provedení znaku – konkretizace slova

PO

LI

CE

4. Výhody využití ZDŘ

- ▶ **ilustrativnost znaku**
- ▶ znaky jsou velmi konkrétní
- ▶ auto – „řízení volantem“ – upřesnění významu

4. Výhody využití ZDŘ

- ▶ znakem jsou doplněna klíčová slova ve větě
- ▶ znak není dominantní – pouze doplňující
- ▶ seznam znaků není definitivní
- ▶ konfigurace ruky, prstů – lze změnit
- ▶ **rozdíl ZDŘ x ZJ**

4. Výhody využití ZDŘ

- ▶ **vizuální kontakt**
- ▶ nutný vzájemný oční kontakt
- ▶ upoutání pozornosti
- ▶ sledování zájmu dítěte

4. Výhody využití ZDŘ

- ▶ **verbální komunikace**
- ▶ přirozená role v komunikaci
- ▶ dítě sleduje rytmus řeči, mimiku
- ▶ odezírání
- ▶ **neverbální komunikace**
- ▶ mimika a postoj těla
- ▶ ikonické znaky – kočka/vousy
- ▶ neikonické znaky - matka

5. Pokyny k využívání ZDŘ

- ⦿ spolupráce
- ⦿ společný výběr oblasti – motivace
- ⦿ aktuální zájem využíváme k výuce nových znaků

5. Pokyny k využívání ZDŘ

- počet počátečních znaků je individuální
- 2 úrovně
 - a) cílevědomé zpracování naplánovaných znaků, které mají souvislost s daným tématem
 - b) všeobecné používání znaků u všech důležitých slov a ve všech souvislostech

5. Pokyny k využívání ZDŘ

- ▶ pravidelné procvičování znaků
- ▶ výběr vhodných situací
- ▶ dospělý důsledně doprovází řeč znakem
- ▶ fixace – doprovázet mluvenou řeč znakem je zcela přirozené
- ▶ spolupráce rodiny a školy – kontaktní deník

5. Pokyny k využívání ZDŘ

- ▶ podpora verbálního projevu dítěte
- ▶ vícečetné zopakování znakovaného slova
- ▶ reakce na znaky, jako by to bylo mluvené slovo

- ▶ všichni, kdo budou s dítětem v kontaktu by měli být schopni pochopit a reagovat na znaky, které dítě využívá

6. Souhrn praktických rad 😊

- ▶ analýza komunikační schopnosti dítěte – schopnost porozumění
- ▶ mluvené slovo a znak musí probíhat současně
- ▶ mluvení a využití ZDŘ – jen když dítě sleduje

6. Souhrn praktických rad 😊

- ⦿ komunikační vzdálenost 50cm – 2m
- ⦿ povzbuzení dítěte ke znakování, pomoc vedením rukou

6. Shrnutí praktických rad 😊

- ▶ respektovat schopnost vnímání a motorické vybavení dítěte
 - ▶ obsah ZDŘ je třeba podporovat mimikou
 - ▶ tvorba krátkých a stručných vět
-
- ⦿ je třeba využívat VŽDY stejné znaky – porozumění!
 - ⦿ ke komunikaci lze využívat pravidelně se opakující činnosti
 - ⦿ NEZAPOMÍNAT NA POCHVALU 😊😊😊😊

-
- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=uxtNPxtigvY>
 - ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=ltgg0eYosOU>
 - ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=Q7PTs3yRm3Y>

zdroje

- ▶ KUBOVÁ, L. *Znak do řeči*. Praha, Tech-market: 1999. ISBN 80-86114-23-6.
- ▶ Kubová, L., & Škaloudová, R. (2012). *Řeč rukou, komunikační systém tvořený znaky – Znak do řeči*. Praha: Parta.